

6/38

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BÓTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

La retirada de las minorías

¡Dios mío, qué solos se quedan los muertos! (Beequer.)

ULLADA POLITICA

No s' pot dir que no haja passat res desde la última setmana. S' ha aprovat ràpidament lo que faltava aprobar de la Lley nomenada de Jurisdiccions; s' ha plantejat i resolt una crisi ministerial de per riure, y s' ha sancionat formalment la retirada de la minoria republicana del Congrés.

Darrera dels republicans se retiraren els regionalistas; darrera de aquéstos els Srs. Mella y Nocedal, representants del tradicionalisme; y per fi, feren lo mateix els diputats periodistas, després de formular solemne protesta contra la aprobació de aquella Lley que mentres estigui en vigor pesará com una amensassa sobre la llibertat del pensament.

El govern aprofitá l' ausencia de las oposicions per' aprobar la Lley á tota pressa. No semblava sino que li feya tart pera tirar-se de cap al abisme que li havia obert en Maura. Per ell s' ha fet la festa.

En Moret, després de dir que s' considerava mort, víctima del cumpliment del seu deber, entaulá davant de la corona la qüestió de confiança, havent-se vist confirmat en el seu càrrech. Ni ell, ni cap dels seus companys han tingut per convenient presentar la dimissió, com si res hagués passat entre ells. Tenen la confiança del rey, l' apoyo de la majoria y la benevolencia de n' Maura, qu' es de moment lo més essencial. Se proposan, segons diuhen, governar de veras, presentar á las Cortes tota mena de projectes y salvar al país.

Il·lusions de moribundo. Ja s' contentaran ab assistir á las festas de la boda del rey, ab obsequiar als personatjes de visu, que vagin á Madrid y ab preparar els corresponents viatjes y excursions ab la major fastuositat possible, com correspón á un país que reventa de felicitat... principalment á Andalusia.

La minoria republicana ha prés importants acorts. Després de retxassar el retraïment sistemátich que representaria un retrocés en las ventajás conseguidas, ha declarat que no tornaria al Parlament fins y á tant que ho exigissin imperiosas necessitats públicas, y qu' en tant empendria per tot Espanya una activa campanya de desveïllament de las energías populars.

Aquest acort de la minoria té l' valor inmens de haver sigut prés per unanimitat, y l' partit en massa está disposat á secundarlo.

Momentáneament ens apartem del temple de la mentida per anar á actuar á plena llum en tots els confins de la nació. La política qu' estava concentrada en el Parlament, se desarrol·lará fora d' ell, en contacte directe ab el poble, que sufrix y ansia redimir-se.

En aquest punt Catalunya veurá coronada la fructuosa campanya de solidaritat, tan admirablement sostinguda per la minoria republicana del Congrés, ab la cooperació entusiasta de todas las regions que ja están cansadas dels enganys y malifetas de las oligarquias, cada dia més impotents pera realitzar un' obra de justicia, de dignitat y de regeneració.

La bona y sana política popular acabarà ab la desprestigiada y ruinosa política cortesana.

PEP BULLANGA

ELLS Y NOSALTRES

La retirada de la minoria republicana del Congrés ha produhit en el partit de la Unió un gran y expressiu moviment de adhesió al senyor Salmerón y á sos dignes companys de Diputació.

Motivá la retirada una qüestió de dignitat y encare que, aparentment en un principi, semblava que la minoria republicana abandonava las magníficas posicions que dintre del Congrés havia conquistat, combatent el projecte de Lley de jurisdiccions, es lo cert y positiu que una vegada s' ha trobat fora, son molt millors las que ocupa pera realitzar els fins que donaren origen á la formació de la Unió republicana. La Unió republicana, lluny de debilitarse, s' ha enfortit ab la retirada. Aixís ho demostra la resolució que unánimement va pendre de condemnar el retraïment polítich com á sistema; de no tornar á las Cortes fins que las necessitats públicas ho aconsellin ó als interessos del partit republicá convingui, y d' empendre entre tant un' activa propaganda de oposició formidable per tot Espanya, al objecte de despertar las energías de la nació.

Desde ls elements més gubernamentals, fins als més revolucionaris van suscriure aquest acort. El poble republicá l' ha acullit ab entussiasme. L' Unió republicana ab aqueixa unitat de pensament es avuy més forta que may. Els que s' figuraven que s' anava á descompondre, han sufrert un nou desengany.

Salmerón en son admirable discurs, inspirat en el més noble patriotisme, donava la má á tots els liberals pera salvar á Espanya y á la democracia. Qual-sevol govern que no hagués tingut l' instint del suïcidi, s' hauria apressurat á arraparse á n' aquella taula de salvació. En Moret era impossible. Ell y en Canalejas ab una insensatesa inexplicable, se varen prestar una vegada més á fer el joch de n' Maura y dels reaccionaris. Las nobles proposicions del gran patriota sigueren contestadas ab un agravi, corejat

ab els udals dels representants del encasillat y del xanullo. La minoria republicana s' retirá. Darrera dels nostres se retiraren las representacions catalanista, carlista y tradicionalista, y per últim feren lo mateix els diputats periodistas, inclús els monárquichs, que veuhen amenassats no ja sols els drets, sino ls interessos de la premsa.

S' han quedat sols els comparses del fracás y del desastre; s' han quedat sols ab una lley terrible, pero protestada. Ab una lley que ls permetrá cometre las majors tropelias; pero que segons l' us que n' fassin acabarà de crearlos una situació semblant á la que tenia en González Brabo l' any 68, en vigíllias de la Revolució.

Sense l' concurs parlamentari de las oposicions que s' han retirat, y sense l' ambient de la premsa ofesa y amenassada, no poden governar ni menos subsistir. Careixen de forsa, de prestigi y de autoritat per empendre una sola reforma que tendeixi al bé del país. Tant quant més temps se sostinguin, tant més temps anirán prolongant la funesta crisis del régime y afirmant la convicció en la conciencia pública de que l' país no pot contar ab altre salvador que ab sí mateix.

La Lley de jurisdiccions, ab modificacions més ó menos importants, també al últim hauria sigut aprobada. Millor es que ho haja sigut sense la sanció de las oposicions. Que n' fassin las oligarquias l' us que millor els convingui. Será sempre un arma perillosa que s' ha de tornar contra ls mateixos que l' esgrimeixen.

Ja s' ha tornat contra l' govern liberal, tan servil, com imprevisor. Ja no es ell qui governa; es en Maura. En Maura que conta ab un formidable contingent parlamentari—el regalo que va ferli en Montero Ríos—augmentat ab els desprendiments dels grups de n' Villaverde y en Romero Robledo.

El partit liberal desconceptuat, despossehit de la representació que donan las idees genuinas, viu ab vilipendi de la misericordia del Amo Toni.

Quan en Maura vulgui, anirá al spoliarium.

Peró l' mateix Maura, ab tot y l' gran contingent de diputats de que actualment disposa, ho ha perdut tot, al perdre l' apoyo de las classes conservadoras de Catalunya.

Aquestas, desde que va donarse á llum el fatídich projecte de Lley de jurisdiccions, se li van girar de espaldas. Bé se n' sentí prou y prevejé lo que anava á succehir, quan ab espumaralls de despit va calificar de pilot informe la inteligencia dels republicans ab els regionalistas, que tanta forsa li havian donat durant el viatge del rey á Barcelona.

Avuy el pilot l' ha colgat per sempre més. Els regionalistas veuhen en ell á son principal enemich y s' disposan á ferli sentir en todas las ocasions. L' hermilla del Camaril de la Mercé ha deixat de ser una bandera, pera convertir-se en una irrisoria presentalla de santuari.

Tal es l' obra que va elaborant l' opinió catalana, resolta, decidida á treballar per la llibertat y l' emancipació d' Espanya.

Perque ab l' acció de tots y de una manera especial ab la de la minoria republicana, que s' disposa á empendre un apostolat per todas las regions, el pensament de Catalunya anirá penetrant per tot el país. Es innegable que desde que la minoria republicana se l' va fer seu, va quedar abrillantat y ha sigut comprés. Ja no l' entelan las suspicacias ni ls rezels de anti espanyolisme, ni d' egoisme particularista: es un pensament pur, ample y regenerador per excelencia. Ilustres representants de regions no catalanas se l' han fet seu: Salmerón va sintetisar lo quan va dir que la crisis del patriotisme qu' está sufrint la nostra nació, no tindrà termé fins que las regions envihin á las Cortes legítims representants del cos electoral, despresos de las influencias del poder y de las artimanyas del caciquisme.

Y aixó es lo que s' ha de procurar y aixó es lo que s' logrará fàcilment si Espanya s' decideix á seguir el gran exemple de Catalunya.

S' acostan, donchs, els moments decisius.

Obra revolucionaria per excelencia es la que va comensarse á las Cortes combatent el projecte de jurisdiccions. Més revolucionaria será encare la que s' prossegueixi en l' apostolat que ha decidit realisar la minoria republicana per tot el país; apostolat de protesta ferma, encesa, vibrant; apostolat de resurrecció.

Y será, á la fi, lo que haja de ser; y será, á la fi, lo que l' país vulga.

P. K.

Com més va, més vaig convencentme de que l' estimar el nostre país més que ls altres no es incompatible ab el fet de respectar á tots els demés y de desitjar el seu bé. La gran lley de justicia hauria de reynar no solzament de home á home, sino també de nació á nació.—Teodoro Roosevelt.

L' alcans de un rumbo polítich

ESITJEM que alguns de nostres volguts correligionaris no obrin de lleuger, y sense dats, respecte á la qüestió de inteligencia pera un fi concret concertada entre diversos elements polítichs, que representen las forsas més considerables de la opinió catalana.

Al ser suspesas las garantías constitucionals en la provincia de Barcelona y presentarse seguidament el projecte de Lley contra la lliure emissió del pensament, Catalunya en massa se senti alarmada.

—Aixó va contra nosaltres!—se digueren tots els partits de oposició. Y espontáneament significats homes de tots ells se posaren de acort pera celebrar el magnífich meeting de Girona.

Comprenent el seu objecte, s' hi adherí l' Assam-

blea republicana de Zaragoza, per medi de un expressiu telegrama suscrit per en Lerroux; y tots els diputats de las agrupacions que realisaren el meeting, prengueren pel seu compte l' enérgica defensa en el Parlament de las conclusions á Girona adoptadas, distingintse entre totas aquellas la minoria republicana.

No hi ha que dir, quant mereixedors s' han fet, els nostres representants, y en especial el Sr. Salmerón al agrahiment del poble catalá. Avuy tots els nostres compatriccs, sense distinció de classes ni de partits, no tenen sino frasses de admiració y de respecte per l' ilustre Jefe de la Unió republicana. De manera que sense abdicar de una sola de las sevas aspiracions políticas, económicas, socials y de conciencia, el Sr. Salmerón, ab sols ferse intérprete de las aspiracions liberals de Catalunya, ab sols ferse guía dels afanys de Catalunya, xifrats en dedicar el seu esforç á la regeneració de la patria espanyola, s' ha conquistat simpatias y apoyos, com may havia lograt obtenirlos, apoyos y simpatias que refluixen evidentment en benefici y prosperitat de la causa de la Unió republicana.

Y ha sigut tan gran y decisiva la intervenció de la minoria republicana en la qüestió catalana, que tan bon punt va retirarse del Congrés, cedint á una qüestió de dignitat, darrera seu se retiraren la minoria regionalista y els Srs. Mella y Nocedal, representants de dos matisos del tradicionalisme... es á dir, todas las forsas conjuncionadas á Girona.

Preguntém: ¿Qui porta la direcció del moviment, més que ls qui té més forsa intelectual y numérica? ¿Y qui té més forsa avuy que ls republicans?

Aprobada, més ó menos corretjada y esmenada la Lley de jurisdiccions, no ha faltat qui ha cregut que havia de desferse punt en blanch y sense més ni més la solidaritat catalana.

Ens abstrindrem de desentranyar els móvils, tal vegada purament personals, dels que sustentan semblant opinió. Pero creyém que políticament no pot sostenirse.

S' ha aprovat la Lley, es molt cert. Pero Catalunya no ha formulat encare la seva enérgica protesta. Ni Catalunya tampoch ha expressat encare l' agrahiment que deu als diputats de tots els partits (y principalment y en major número que cap altre als diputats republicans) per la brillant defensa que han fet de las patrióticas aspiracions de Catalunya.

Aquesta protesta y aquest vot de gratitud deuen ser colectius, com colectius han sigut el meeting de Girona y la brillantíssima campanya parlamentaria. Y colectivament pot formularse la protesta y pot expressarse l' vot de agrahiment, sense que cap de las colectivitats inteligenciadas dega renunciar en lo més minim ni á la seva organizació ni al més insignificant matis que dongui carácter á la seva personalitat. Cap d' ellas ha de sacrificar res... y menos que cap la Unió republicana tan possehida de la seva aspiració política, y en condicions tan especials per l' amplitud del seu programa de sumar nous y valiosos elements á la causa de la República, la forma més natural que comprén el desarrollo de las aspiracions autonómicas.

Prescindir de realisar aquestes actes colectivament no saben á qué equivaldria? Senzillament, á donar greix á las oligarquias monárquichs, que al veure desfeta la solidaritat catalana, creurian fundadament que s' havia evaporat el núvol que ls hi inspirava més temor; que se havia desvanescut el perill que més las amenassa y que á la curta ó á la llarga ha de acabar ab ellas.

En aquest sentit ha inspirat el Sr. Salmerón la seva brillant campanya parlamentaria. Aquesta orientació resplandeix en el seu últim y hermosíssim discurs. Cartas particulars qu' hem tingut ocasió de llegir recomanan eficasment que se segueixi aquest rumbo. Y es de creure que la campanya de desparlament de las energías nacionals que intenta realisar ab el concurs de tota la minoria republicana, té per base principalíssima l' gran exemple que acaba de donar Catalunya, la poderosa eficacia de la solidaritat catalana.

Aixís, donchs, qui, ó quins, sigui pel motiu que s' vulgui, pretenguin destruir aquesta gran forsa de opinió y energia, obrarán en contra de l' opinió de n' Salmerón, estarán en oposició ab el jefe, qu' es l' únich cridat á definir la conducta política del partit y á marcar els camins que hi ha que seguir. Un partit disciplinat vé obligat á seguirlos sense discussió.

Y no s' olvidi que la Junta municipal republicana, al constituhirse, després de conferir unánimement la presidencia al Sr. Lerroux, unánimement també va dirigir un mensatge de adhesió incondicional al jefe del partit y una felicitació calurosa á la minoria republicana del Congrés, per sa hermosíssima campanya contra la Lley de jurisdiccions, fermament inteligenciada ab els representants de las agrupacions components de la solidaritat catalana.

P. DEL O.

s un gran acort el que va pendre la minoria republicana, per unanimitat, de condemnar el retraïment com á sistema.

El retraïment, no anant seguit de un acte de forsa, significa un retrocés en l' acció dels partits populars.

Car va pagarho el partit republicá en els primers anys de la restauració... tant y tan car que avuy encare n' deplora las conseqüencias. Retret el partit republicá, el caciquisme dels partits monárquichs se va estendre com l' agrám en el camp de la política.

Y s' ha de tenir en consideració una cosa. Els fets revolucionaris no s' determinan may per

sols la voluntat dels que pretenen realisarlos. Necessitan ademés contar ab elements bastants per assegurar el seu éxit. Necessitan sobre tot un ambient propici. En la vida dels pobles hi ha el moment psicológich de las revolucions.

L' any 1898—inmediatament després dels desastres—era un de aquests moments, com va serho á Fransa l' any 70, immediatament després de Sedan.

Y la causa de que allí vagi realisarse la Revolució y aquí no, era que á Fransa, al revés de aquí, el partit republicá estava de peu dret.

El Poder executiu de la primera República se constituí ab la representació parlamentaria de París, qu' era totalment republicana.

El partit de Unió republicana ha vist ab desagrado l' determini de n' Blasco Ibañez de renunciar l' acta de diputat.

No pot ser que homes de la seva valia y de la seva importancia privin á la Unió republicana del concurs de la seva acció. No hi ha motius bastants que l' autorisin á ferho, ni qüestions de amor propi, ni diferencias de punts de vista en lo atanyent á la conducta del partit, més ó menos rebuscadas.

El diputat per Valencia, al dirigir-se als seus electors, ha dit que al presentar la renúncia no ls havia consultat previament, perque ja sabia per endayant que no li haurian permés donar aquest pas.

Y donchs, com se compagna qu' ell, un demócrata de tota la vida, s' haja decidit á donarlo, sabent que ls contrariava?

Vaja, que no pot ser, de cap manera, per més qu' ell pretengui excusarse, prometent que quan s' emprenguin rumbos revolucionaris tornará á la política activa.

Novelista eminent, sab en Blasco Ibañez que no hi ha medi humá de publicar un' obra sense avants haverla escrita.

A treballar, donchs, pera que l' obra de la Revolució que s' está elaborant per l' acció y per la propaganda, y fins per la difusió de la cultura, vegi prompte la llum pública y obtingui un éxit colossal! Un éxit tal, que no hi haja un sol espanyol que que no s' hi suscrigui.

La premsa está imminentment amenassada per la Lley de jurisdiccions.

Comprententho aixís, varen retirarse del Congrés no tant sols els diputats periodistas, sino també els nostres companys de las tribunas.

Es realment un' arma terrible la que han adquirit els governs quan pretenguin desferse de qualsevol periódich que ls molesti ó ls fassi nosa.

Peró l' arma s' embotará, si la premsa fa lo que deu.

¿Y qué ha de fer la premsa?

Senzillament: constituhir una estreta y compacta solidaritat, sense distinció de idees ni de partits, de tal manera, que tot atropello inferit á un periódich se l' fassa seu la colectivitat periodística.

Arribar, si es precis, á la huelga general de premsa. Llavors se veuria fins á quin punt la premsa es necessaria, y fins á quin extrem arriba l' seu poder.

No n' hi ha prou ab que ls catalanistas diguin que ls es indiferent la forma de govern. Mentres no s' decideixin, no posarán els peus en terreno ferm. Per altra part, no tots s' aguanten en aquesta situació anómala de no ser carn ni peix. N' hi ha alguns—y no pocs—que s' diuhen republicans. Republicans se confessan algunas personas de figura, alguns núcleos, fins algun periódich.

Peró n' hi ha prou ab declarar-se'n? Al nostre entendre, no. Precisa ademés que s' organisin, com millor estimin convenient, y que fassin feyna colectiva.

Unicament aixís, sortint de aqueixa situació platónica que no resol't res, podrán ser útils á la causa de la República y de Catalunya.

Els que fins ara han professat idees regionalistas sense preocuparse de la forma de govern, es precis que reflexionin... Els moments actuals s' hi prestan á reflexionar.

Per poch que meditin, han de veure que aquí á Espanya á lo menos, el régime monárquich, centralisador per naturalesa, per tradició y per interés propi, ha de ser contrari á l' autonomia regional y municipal.

En cambi, aquí á Espanya també, difícilment podria subsistir una República sense estar basada en l' autonomia de las regions y dels municipis.

Lo que á n' aquella li faria sempre nosa, á n' aquesta li faria sempre falta. Als regionalistas que vulguin sincerament l' autonomia, no ls queda més que un camí: ferse republicans.

A molts polítichs de Madrid els estranya que sent Catalunya la regió més próspera de la Península, sigui la que més crida y la que més se queixa dels mals governs.

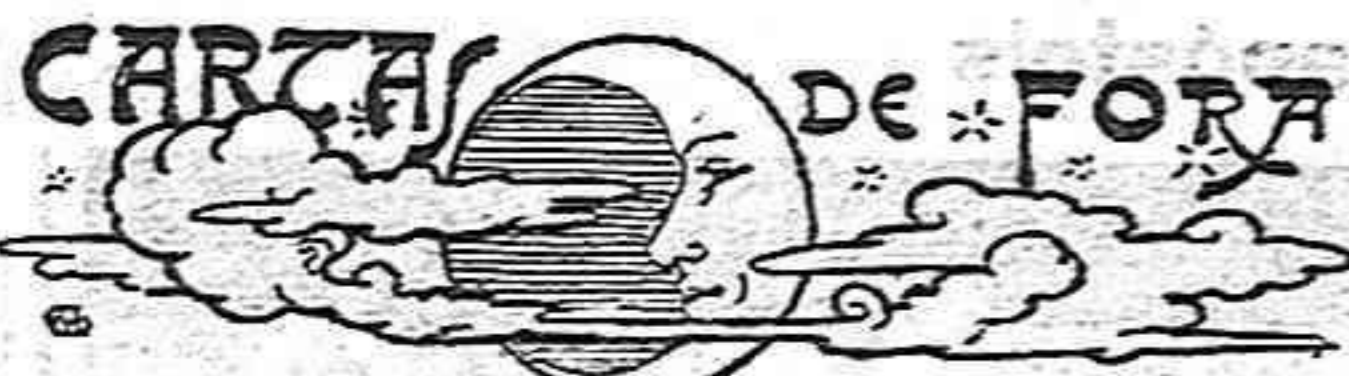
Precisament per ser la més próspera es la més viva, y per ser la més viva es la que més se sent dels maltractes y atropellos.

Es ben sapigut que únicament els morts son insensibles. Y una gran part d' Espanya, si no morta, está fa temps completament insensibilizada. A Catalunya queda reservada la gloria de despartarla.

Lo que poden els mals exemples. No son pocs las corporacions clericals que acuden al govern, reclamant que s' equipari la institució religiosa oficial á la patria y al exercit.

També la Iglesia pretén tenir la seva jurisdiccio. No s' treballa per apretar el tornillo á la llibertat del pensament? Donchs, ¿qué importa una cargolada més ó menos? Tornis de una vegada al Sant Ofici. Y si l' govern hi posa la llenya, la santa mare Iglesia hi posará la carn.

Esperar sempre, es desesperarse.—Mad. Deshoulières.

MORELL, 19 de mars

El nostre torero místich se dona al dimoni pera poguer clavar banderillas. Días enera, portant el viatic, va clavar una a un foraster, dihentli: ¡Posis en forma!, sens duple pera clavarlashi millor.

Diuenge passat las emprengué contra els que assistiren a la representació del drama *La Passió*, que, degut al bon zel d'uns quants joves, podrém jutjar lo que va del uno al otro. El pastor digué que acompanyaria a totes las ovelles que vulguin anar al infern a la porta del teatro; pero per xó ahir el teatro era plé de gom a gom y per avuy no hi ha ja localitats.

BLANES, 20 de mars

Una gran alegría invadeix el cor de las chicas de María per haver inaugurat ja'l Centre Catòlic ahont podrán conversar amigablement, beyatas y capellans, puig dit Centre está format per homes, donas y criaturas: de lo millor de cada casa n'han format un batalló.

La inauguració va celebrarse'l día de Sant Joseph ab un gran sermó a la hora del ofici a l'Iglesia y ab una gran predicció a la tarde al Centre Catòlic. Ja avans de inaugurarli atormentavan als vehins tirant pedras desde'l pati del seu local a las teuladas y finestras de las casas properas.

Un estimat correligionari nostre que's diu Francisco Capó y viu allí a la hora está molt indignat perque té por que algun día, després de haver sigut apedregat ja varias vegadas, potser se trobará ab algún capellá a dins de l'olla.

OLOT, 19 de mars

El rector de S. Cristófol las Fonts, parroquia vehina a n'aquesta vila, va idear la construcció de una carretera pera fer més factible l'accés a la seva botiga mística. Ab aixó hi veje un medi de lucrar el sant ministre de Deu, y obrí una subscripció pera sufragar els gastos que ocasionarían las obras.

Després de la recaudació, que segurament ascendí a més de lo que hauria volgut, llavors demaná permís, que ja sabia li seria denegat, y veus aquí que l'home tan fresch, ha deixat corre son plan, pero conserva encare l'import de la subscripció.

«Eh, que no es pas gens tonto el tal mossén?»

BLANES, 20 de mars

Totas las afiliadas al cordón de S. Francesch anavan molt mogudas ab motiu de la inauguració del centre, que s'ha obert dintre'l palau del antic feudalisme. El día que ls partidaris de Carlos VII vulguin fer alguna broma, tindrán un bon local per dominar a tota la població, y sempre tindrán un refugi per la part que tenen minada desde dit Centre fins al carrer Ample, cas de que vingui la retirada.

«Pot, senyor arcaide, establirse una societat que tingui una mina que s'interni en terrenos del Estat?»

LLORET DE MAR, 19 de mars

En aquesta vila estém mes bé del que mereixém. Els sotanas no'n tenen prou ab apoderarse del teatro per ferhi moxigangas ridiculizant la llei civil, sino que s'atreveixen a insultar als fills dels lliurepensadors, dihent que ls pares que no volen que s'ensenyi als seus fills la farsa religiosa son uns salvatjes.

Molt cuidado ab la llengua, senyor sotana, y no bescantí als que no tenen el mal gust de ficarse ab vosté; del contrari, li treurém la bugada al sol.

MIRAVET, 12 de mars

El mossén d'aquest poble les emprengué contra las femellas que l'abandonan a una desesperant solitud, dihentli poch mes ó menos: Me té sens cuidado que no vinguin a confessarse. Quantas menos no vindrán, menos feyna tindrán.

Ja ho varem dir en altra ocasió. Ab gayres capellans com el d'aquesta població aviat seríam més anticlericals que'n Nakens.

EL CAPITALISME

Y LA VIDA DEL TRABALLADOR

Sens més que arriscar petits capitals y quedarse després tranquilament a casa seva, hi ha qui ha lograt amassar immensas fortunes, ab l'effors del pobre treballador, y moltes vegadas a costa de la seva vida.

La terrible catástrofe de Courrières ha donat tema a un periódich de la vehina República pera treure a colació las ganancias formidables per no dir escandalosas que redituá als accionistas de las grans companyias mineras, la explotació de las minas y la dels miners a la vegada.

La primera y més próspera de las societats hulleras es, sense cap classe de duples, la d'Anzin, constituida per una oligarquia capitalista, al davant de la qual hi figura la familia Casimir Perier. La societat fou fundada en 1757, y las participacions eran en son principi de 24 sous y 12 diners. Avuy en la Bolsa de Lille, se negocian per cotisacions de centessim de diner. ¿Y's vol saber lo que val actualment un centessim de diner d'Anzin? Més de 7,000 franchs. En 1903 valgué 7,480 franchs, lo que eleva el valor primitiu insignificant de las accions, a uns 800 mil franchs cada una.

Las accions de las restants societats hulleras dels departaments del Nort y del Pas de Calais, encare qu'están per dessota de las d'Anzin, no per aixó deixan de tenir un valor elevadíssim regulat pels redits extraordinaris que produheixen.

L'acció de 1,000 franchs de Liévin representa avuy 53,750 franchs.

L'acció de Dourges, qu'era de 1,000 franchs, fou dividida després en centenas parts, y cada una de aquestas centenas val avuy 370 franchs... ó sigan 37,000 franchs cada acció.

L'acció Bully-Grenay, dividida en sisenas parts, val cada sisena 5,750 franchs ó sigan 34,500 franchs.

L'acció de 500 franchs de Bressay se cotisa a 88,200 franchs.

Per fi, l'acció de 100 franchs de Courrières, valia, la vigília de la catástrofe, 3,699 franchs.

Quan un se representa, al costat de aqueixas riquesas, la vida tan trista y tan penosa dels obrers que las crean al preu de un treball extenuant y sovint a costa de la seva vida, s'comprén tot, lo mateix la legitimitat de las sevas reivindicacions, que l'aspresa de las sevas cóleras.

DEMOS

LA PACIFICACIÓ DE CAMPENAT

L'arcaide al ministre:

«Senyor: Campelat está convertit en un' olla de grills.»

«La perdua de las cullitas, la falta de treball, la miseria, en fi, ha fet saltar al poble els límits de la paciència, y avuy s'ha sublevat.»

«Cent vehins, que són tots els de la població, s'han presentat a l'arcaldia en forma tumultuosa, demanant a grans crits pa, pa...»

«¿Qué faig?»

«Espero instruccions.»

El ministre al arcaide:

«Ayans que tot y per sobre de tot, conservi l'ordre.»

«L'ordre es la base de la societat, y sense ell no hi ha poble que visqui ni nació que subsisteixi.»

L'arcaide al ministre:

«Desde'l balcó de la Casa Consistorial he llegit a la multitud el telegrama que V. E. s'ha servit enviarme, y... no m'atreveixo a explicarli la salva de insults y xiulets ab que ha sigut saludat.»

«Tothom está contra l'autoritat. L'única persona que m'apoya es el rector.»

«La situació va fentse més difícil per moments.»

«No sé cóm resoldre el conflicte.»

El ministre al arcaide:

«¡Energía, energía y energía!»

«Si algú, ab el pretext de que té gana, s'aparta de las vías legals, presó deu haverhi al poble que li serveixi, al mateix temps que d'alberch, de calmant de la seva excitació.»

«En quant a lo demés, vosté qu'está sobre't terreno ha de saber millor que jo lo que de moment convé pera sortir del pas.»

«Cumpleixi ab el seu deber.»

L'arcaide al ministre:

«Sento haver de dir a V. E. que s'ha equivocat. Campelat, per no tenir res, ni sisquera té presó. En cas d'haver de posar pres a algú, que m'sembla que sí que li hauré de posar, me veuré obligat a enviarlo a la presó del cap del partit.»

«La rectoria acaba de ser apedregada pel populatxo. Tots cent vehins hi eran.»

«Suposo que després d'haver despatzat la rectoria vindrán aquí.»

«Els crits de pa, pa continúan a cada moment sent més formidables.»

«Repeteixo necessitat apoyo Govern.»

El ministre al arcaide:

«Envío dotze guardias civils.»

«¡L'ordre, sobre tot l'ordre!»

«L'ordre es la base de la societat, y sense ell... ja deu recordarse'n.»

L'arcaide al ministre:

«Ha succehit lo que'm temia y que en el meu anterior he tingut ja l'honor d'anticipar a V. E.»

«Desde fa cinch minuts, l'arcaldia está sense cap vidre. Tots han sigut trencats a pedradas.»

«Temo que, després dels vidres, trencarán alguna altra cosa més.»

«Desde luego, el respecte ja me l'han trencat.»

«Acabo de saber que han mort tres vehins de gana.»

«Ha arribat la guardia civil, comensant desseguida a fer detencions.»

El ministre al arcaide:

«Ara que té apoyo forsa, desplegui totes las sevas energias pera restablir la normalitat.»

«L'ordre... etc., etc.»

L'arcaide al ministre:

«Las detencions practicadas per la benemérita no han causat l'efecte que jo'm figurava.»

«L'agitació aumenta y no sé lo que succehirá.»

«Han mort quatre treballadors més, de gana.»

«¿Y del pa, qué?»

El ministre al arcaide:

«Del pa, res.»

«No n'hi ha de disponible.»

«¿Ja ha restablert l'ordre?»

L'arcaide al ministre:

«Poch a poch va conseguintse la pacificació.»

«Els més revoltosos han sigut conduhits a la presó de Gamarussia. Altres emigran, buscant en poblacions més afortunadas el treball que aquí no troban.»

«Han mort de fam alguns obrers més.»

El ministre al arcaide:

«¿Cóm estém d'ordre?»

L'arcaide al ministre:

«Molt bé. Dels cent vehins que aquí hi havia, no'n queda cap. A la presó n'hi ha trenta, n'han emigrat cinquanta dos y ls restants divuyt han mort de gana.»

«Sóls quedém aquí el rector y jo.»

El ministre al arcaide:

«Ara no's barallin vostés dos.»

L'arcaide al ministre:

«No es fácil, perque tant el rector com jo, també ens en aném, cada hñ per la seva banda. Aquí no s'hi pot viure.»

El poble ha quedat desert, completament desert. May Campelat havia estat tan tranquil com ara.

FANTASTICH

La revolució que devém predicar y practicar nosaltres, es la revolució espiritual, la interna, la veritable, y també la única possible.—J. Fijoan.

CONCEJALADA

L'AYRE es fi, mes no importa,

jo me'n vaig cap a MARSÁ.

Tots els que han corregut MUNDI saben que may la ciutat es tan bella com la VILA, com saben també que'l PLA cedeix davant de la COSTA, salvo en cassos molt contats, que expressament no menciono perque vol ploure y es tart.

Arribat al cap del poble me venen a saludar el BATLLE, galán subjecte que tot sempre ho vol PAYÁ; l'antic TRIXIDOR de canem, el FUSTER del carrer Gran y altres tres ó quatre socis, de la infantesa companyis.

«¡RA-BOLA!»—m diuen, donantme vint apretadas de mà.—

«¡Al fi't recordas dels pobres!»

«¿Quants días te quedarás?»

«No'm MORÉ... fins que me'n vaji,—

els responch jo, bromejant.

«Es qu'ets CAR-DELLACH de veure!»

«Tot ho es prou avuy de car.»

«Vina, vina cap a casa,

qu'ES-TEVA, com t'ú ja sabs,—

me diu l'aixerit arcaide:—

no es a bon segü un PALAU,

pero ja t'hi farem puesto:

per t'ú sempre hi ha un forat.—

Y en efecte, xano xano comensém a caminar,

y tot caminant me contan

cóm y de quin modo van els assumptes de la vila,

per mí fa temps ignorats.

LO-PEZ del relato el porta l'arcaide.

«Noy, aquest any—

me diu, enfilant l'agulla,—

estém molt atropellats.

No cullirém cap OLIVA,

l'ordi creix molt MAGRI SA,

la filoxera S'AGARRA

als pochos cepes que ns han quedat

y el blat se'n va a la PORRERA.

Crech que per Sant PIJOAN

podrém menjá algunas PERIS

de calitat regular,

y AL-TAYÓ será probable

que s'hi salvin tots els als;

pero com que del GNER

no plou, la sequedat

ha fet malbé moltes cosas,

y ls fasolets, y ls enciams,

y ls cigrons y las monjetas

segurament se perdrán.

«Potés el Govern us perdoni

las contribucions...—Y cá!

Suposá aixó es un ab-ZURDO:

el Govern no las té may

aquestas galanterias.

BORRELL lo que vol, cobrar.

GIMENEZ se'n preocupa

de las mil contrarietats

que ls pobres pobles sufrixen!

La qüestió a Madrid son rals.—

Arribats per fi a la casa,

després de descansar un quart

y d'haver begut un trago,

varem sortí a passejar

pels alrededores del poble,

acompanyats, com avans,

d'uns quants amichs dels més íntims.

«Fou un tom aprofitat!

Vam baixar fins a la ROCA,

vam pujá al PUIG y al GR-ALT,

vam creuhar VALLS y Vicens,

vam seguir Gonzalez PRATS,

vam admirar la bellesa

d'aquell vert Valentí CAMP;

mes, sentint tocar las dotze,

«¡NURI-OLA!» va exclamar

l'arcaide:—Cal girar quia

y tornarse'n cap avall,

que ja es l' hora de las besasas...

La patria'ns crida. ¡A dinar!»

Y vam dinar. Per desgracia

DURÁN el tech, els companyis,

per influencias BASTARDAS

del ví, qu'era de molts graus,

comensaren a fé el ximple,

y la festa's va embullar.

Un Badí-Alguna bestiesa,

un altre'n va dí un grapat,

la RUBIÓ va anar creixent,

la qüestió's va aná enredant;

¡ROV-IRA de bet per quí!

FARGAS gruixudas per llá....

Tip ja de tanta disbauxa

y comensantse a donar

la cosa mala es-PINTILLA,

m'also y dich:—Senyors, me'n vaig.

La tarde's posa VENTOSA

y el cel ROGET' fa esperar

que hi haurá tamborinada:

a-NELO donchs torná avall

per arpelegá'l tren próxim.

Salut y fraternitat.—

En va cridan y protestan,

en va'n volen aturar;

me plento'l barret, m'espolso,

ab tota tranquilitat

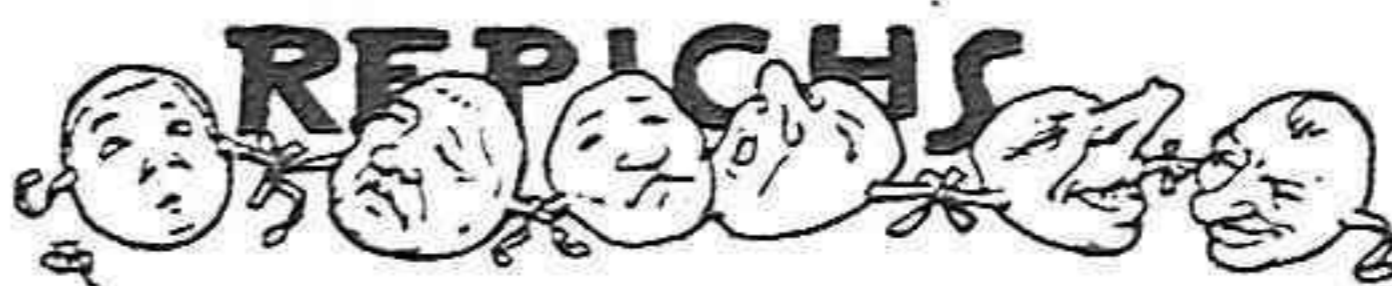
els envió a... ZULUETA,

surtó al carré y ¡CARARACHI!

que, com ja diu aquell ditxo,

aquí no val A-BADAL.

C. GUMÁ

atribueix molta importancia al viatge que ha fet a Madrid el Sr. Rañoy, comandant general dels somatens de Catalunya.

Per Barcelona's diu que'l govern té'l propósit de disoldre'ls.

Els comentarís a que's preta aquesta mida, ja'ls farán vostés mateixos: per lo que a mí toca, dispensin.

Únicament els diré que, si'ls disolen, jo m'encarregaré d'escriure'ls l'epitafi, que será una cosa per aquest estil:

«Conseqüents han sigut ab sa bandera fins a l' hora de anarse'n.
«Pau, pau y sempre pau» sigué'l seu lema y avuy, en pau descansan.»

No més que dos diputats catalans assistiren a Palacio, a portarhi la contestació del Parlament, respecte al projectat matrimoni del rey.

Son aquests diputats, l'un el Sr. Reventós, elegit de fresch en el districte de Vilademuls, y que, com a novici, devia agradarli molt ferse veure en una recepció palatina. Y l'altre... ¿qui dirían?

«¿Qui havia de ser! L' Alfonso Sala, l' indiscutible de Tarrassa... (Indiscutible a vants; pero avuy discutidíssim).

«Aquell mateix que no va tenir temps de anar al Congrés a discutir el projecte de Lley de jurisdiccions, per estar ocupadíssim en la Junta de Aranzés! Aquell dels grans pastels electorals!.

«Pero ¡qué s'hi farà!.. Ara potser pretén, per lo bé que'ls confeciona, que'l nombrin pastelero de la Real Casa.

La senmana passada ja teníam el número en màquina, quan al Passeig de Gracia's desarrollaren els successos de que té coneixement tothom, ab motiu de l'arribada dels diputats regionalistas.

«Ens limitarem a consignar

Y no hi haurà crisis perquè las senyoras dels ministres s'hi oposen resoltament; y ja se sab que aquí las faldillas tenen més forsa que 'ls pantalóns.

Y s'hi oposen resoltament per tenir ja 'ls encàrrecs fets de las *toilettes* ab que han pensat assistir al casament del monarca. ¡Y quin disgust més gran, pobretas, si s'veyan privades de assistirhi!

¡No fa gayres setmanas hi havia qui s'omplia de preocupacions y negruras al pensar en el caràcter que podia tenir la solució de la crisis. Fins se parlava de la constitució de un govern militar.

Avuy son las senyoras dels ministres las que marcan el caràcter de la crisis.

¡Oh, país curiós... interessant... pintoresch!... ¡Oh, adorable país de vano!

Bó es conèixer las doctrinas dels ilustres pares de la Iglesia.

A Cincinnati (Estats Units de América) l'arquebisbe Moeller, en una reunió de societats catòlicas, va condemnar el divorci, fins al punt de creure qu'era preferible la poligamia.

L'arquebisbe de Cincinnati, pera donar més autoritat a la seva opinió, hauria de fer una cosa: canviar la mitra pel turbant.

La princesa Alicia, filla del rey de las húngaras y esposa del príncep de Schoenburg, vol divorciarse de totas las passadas (mal pesi al arquebisbe de Cincinnati) pera casarse de nou ab un tinent sense fortuna, del qual está bojament enamorada.

Y pera realisar el seu plan ha comensat per declarar que 'ls fills que té no son del seu marit... lo qual certament li fa molt honor.

Pero com, entre catòlics, ni després de conseguit el divorci es lícit contraure nou casament, també té pensat el plan de sortirse ab la seva. Aquest plan consisteix en convertirse al protestantisme.

Ja veuen si es espavillada la xicoteta.

Suposo que 'l partit carlista, quan vingui 'l cas, li farà un bon regalo de boda. De moment, ja qu' es tan bèlica y deseixida, la podria nomenar desd' ara cantinera honoraria de la primera partida que s'aixequi.

Lo qu' es la boteta del ayguardent se l'ha ben guanyada.

En una taberna d'Hamburg, un mariner anglés, entre trago y trago de cervesa, llegia un dels últims discursos bèlichs de Guillém II y, ab llenguatge xapurat, exclamava:

—¡Imbècil emperador!... ¡Emperador sanguinari!... Va sentirlo un de la policia y 'l va arrestar, y 'l mariner, per disculparse, digué:—Es que jo no'm referia al vostre emperador.

A lo qual, ab molta fiema, replicá 'l polissón:—D'emperador, com el que vos diheu, no n'hi ha més que un a Europa. Ala, ala... a la presó.

Aquesta curiosa anèdota no me l'invento; l'he espigolada en un periódich extranger.

Deys un, á un cego.—Ta esposa es, noy, una rosa hermosa té unas galletas divinas!
—No veig si es bella: qu' es rosa bé hu coneix ab las espinas.

El méu fill es un gran cap, deya un día 'l senyó Ambrós; y 'l pobret home no sab que al revés de ser gran cap el séu fill es un cap grós.

Com veig que alegría 't sobra la rifa haurás tret, Pasqual...
—La rifa no: pro es igual; he tret de casa á la sogra.

CAMILO CONGOST SANZ

Tot preguntant donya Fe per sa filla, un jorn digué al professor don Mariano:
—Y qué fá, qué fá ab 'l piano la meva noya, va bé?...
—Sí, senyora; ja 'n fá via, pro encare més ne faria.
—contestá—si ella no está tant malalta y jo pogués apretaria com volaría.

MIQUEL PLANAS

A en Armengol, qu' es l' amo de la casa hont visch jo al primer pis baixant del sol, vaig anarli á pagá 'l lloguè aquest día y 'm va rebre 'ls diners molt afectuos.

Va dirme molt content estas paraulas:
—Aquest mes, la vritat, senyor Felións, ha estat el primer que m' ha portat quartos de tots els inquilinos.

—¡Oh! es que jo ja ho he fet ab l' intent d' adelantarme á tots els llogaters, senyó Armengol.

—Celebro.

—Doncas jo també ho celebro. Pero ara, al mes entrant, que ja es aprop, no esperi que li pagui... ara ja 'l cobra.

—¿Cóm?

—Qui paga primer, paga dos cops.

FELIÓNS PETIT

Un xerrayre que volia sentar plassa de orador, ponderava 'ls seus éxits.

—Una vegada—deya—vaig pronunciar un discurs tan formidable que l' auditori en pés va abandonar la sala. Y no 'us pensen, va abandonarla tenint grans desitjes de quedars'hi...

—Aixó sí que no s'entén,—li digué un que l'escoltava.

—Prompte estaré explicat: abandoná tothom la sala á pesar seu, sentintse arrastrats tots els assistents pel torrent desbordat de la meva eloqüencia.

Conech á un periodista que quan vivia á Espanya anava molt tronat; pero que desde que va passar una llarga temporada á Roma, va posarse 'ls óssos á lloch y avuy llueix com un magnat y gasta com un príncep.

—Sembra que t'ha anat bé l'estada á la ciutat eterna,—li diu un amic.

—Sí; no'm puch queixar. El Papa va pendre'm baix la seva protecció, y desde llavors no'm falta res. Aixó sí, cupleixo ab gran zel l'encàrrech que'm confiá.

—Y á qué t' dedicas?

—A fer corre 'l rumor de qu' es infalible.

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—Can-di-da-tu-ra.
2.ª CONVERSA.—Rosa.

Han endevinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior els caballers: Bartomeu Amigó, Los funiculars de la Fransa Xica, y Pau de las Calzas Curtas.

XARADA

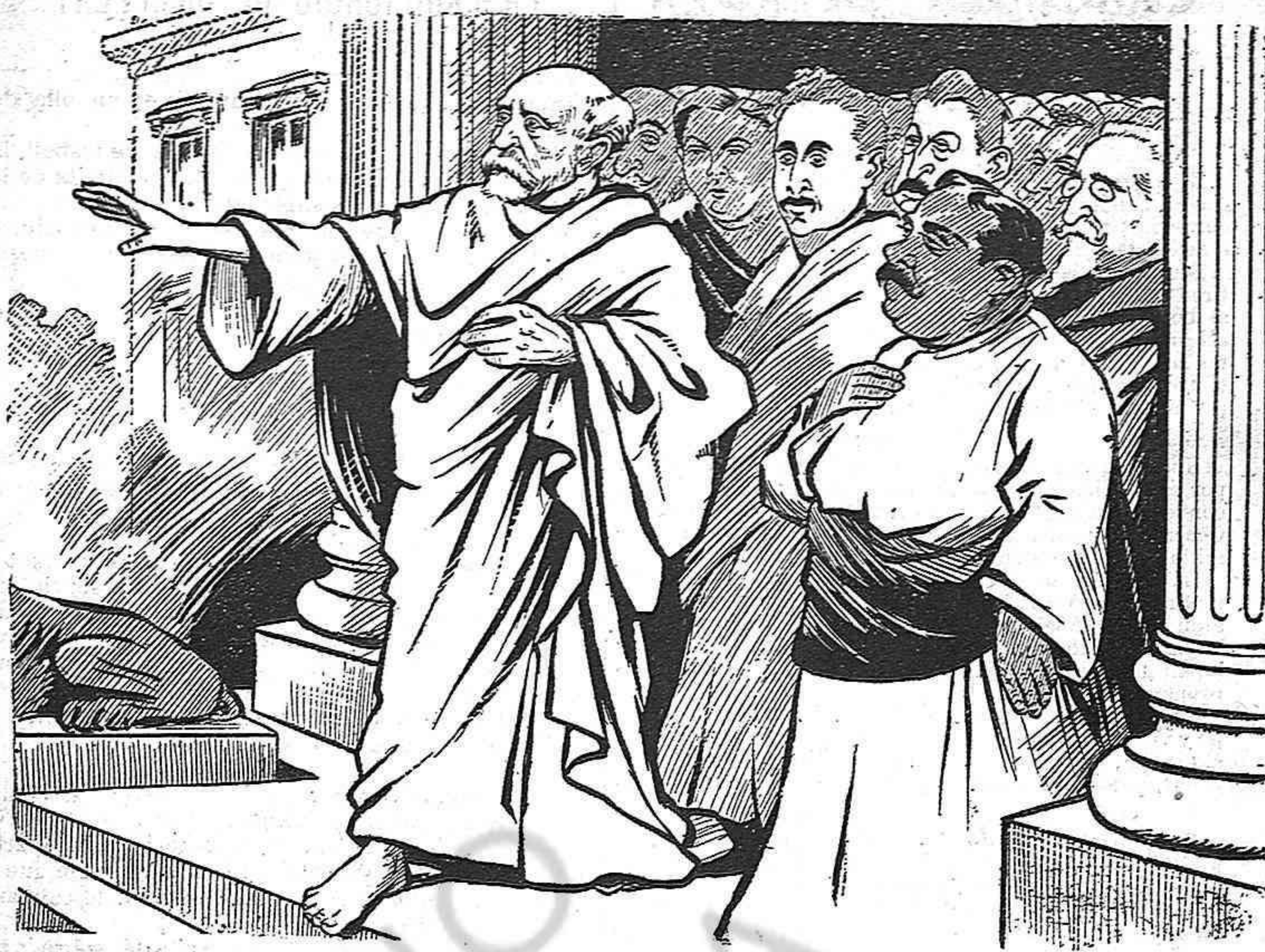
La *Hu-quinta* dos hi criaturas que son més bellas que 'l sol; pro 'n dos una de malalta; la més tres-cinch, la Leonor. Fa dos mesos qu' está al llit, y, segons diu el doctor, durará sa malaltia bastant temps; y si pitjor se posava, potser fóra precis ferli amputació de la *ters* ó la *cinch-terça*. ¡Pobra noya! Tot aixó fa *dugas-terç* per sa vida. Li vé, segons penso jo, d'haver caygut per la escala tot saltant els esglaiáns. La seva *tersa-doblada*

Idili governamental

—¡ Al fin solos!

Els nous apóstols

—Sortim, companys; sortim del temple de la mentida y aném á predicar la veritat.

al véurela, pateix molt, y tinch por que la *ters-quatre* tanta desesperació. Ella, que tota la vida visqué pel pervindre, tot, fent alguna economia per quan arribés el jorn de la situació precaria, ara li vé tot d' un cop aquesta immensa desgracia que la mata de dolor. Estalviava la *dos-quinta*, seguia l' *hu-dos-terç* bo de no gastarse cap quarto que necessari no fos. Ella ho calculava *tersa-dos-terç-quatre-cinch-sis* tot. La *sis* era una aritmética

hont may s' hi trobava error. ¡Pobra *Hu-quinta*! Deu l' ajudi fent millorar la Leonor.

SAMUEL GRAN É IRURUETA

ANAGRAMA

LA CANSÓ DEL BORRATXO

No passa un sol día que allá á mitja nit no agafi una *tota* ans d' aná á dormir, y fet un tarumba per aquests carrers, fent essés é y gregas, may sé quina hora es.

Per mes que la dona me digui:—¡Bergant! ¡Tolla!—D' aquests sustos n' estich ben *tota*. Ara *tot* á casa... Bueno, li diré: que á la *tota* ó llarga ja m' esmenaré.

FALÓ XELLIVELÉ

TARGETA

SALVI CLARÁ (a) BÉ
TONA

Formar ab aquestas llettras el títul de una publicació actual.

EMILI FORGAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 —Nom d' home.
8 5 1 2 4 5 8 —Carrer de Barcelona.
6 5 8 7 8 2 —
1 8 7 4 2 —Població catalana.
3 5 3 2 —Nom de dona.
5 3 6 —Carrer de Barcelona.
8 7 —Nota musical.
4 —Consonant.

L' ALIGA DE HOSTALRICH

CONVERSA

—¿Ahont vas tan correns, Antón?
—A pendre el tren.
—Per quin poble?
—Búscaho; adeu.

GUILLEN C. MIQUELET

GEROGLÍFICH

ELVIRA
N C
I I
L A D.
A
F R
:
K

V. MUTSU-HIHO

Caballers: Pere Romaguera, Pep Pó, Joseph Salvá, Un que se'n va á dalt, Vicens Borrás Baiges, B. París, Francisco Aixalá, y F. Faiges Canals: Errada!
Caballers: J. A. (Fabrilo), Lacayo, y Pau de las Calzas Curtas: Justa la fusta!
Caballer: Antón: Vesten Antón...—R. Guitart y Busquets: No 'ns entendrem pas may ab aquests versos.—F. Cervelló J.: Vaya unas victorias! —Antón del Carme: Si no fos tant defectuosa... potser sí.—Francisco E. Fors: Molt ben rahonat, pero mal dit.—J. Costa: No li asseguro.—Andresito: Ho llegirém ab calma y decidirém.—Ramón Blanch (a) Gaparut de la Canaleta: Vagi fent, que aixó ja va millor... per més que no está prou bé.—A. C. N.: La fábula no té prou condicions.—Carlos Mostany: Si 'ls dibuixos que diu que té en cartera son com els que tenim á la vista, no cal que n' envihi més.—Félix Cana: Vol dir que 'ns está bé una *ensabonada* aixís?... Ens dirán que se 'ns ha mort l' ávia...—F. B., y W. W. M.: No 'ns es possible publicar las cartas que 'ns remeten, per diferents motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C^a